

بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه
۱- ابوبکر صدیق رضی الله عنه از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت می کند: «إن الزمان قد استدار كهيته يوم خلق الله السموات والأرض، والسنة إثنا عشر شهراً، منها أربعة حرم: ثلاث متواليات ذوالقعدة وذوالحجه والمحرم، ورجب مضر الذي بين جمادى وشعبان ... الخ» متفق عليه.^۱

از روزی که خداوند آسمانها و زمین را آفریده است عصر و زمان مانند هیئت و شکل خود دور می زند، سال دوازده ماه است، چهار ماه از این ماهها، ماههای حرام هستند: سه ماه حرام پشت سر هم می آیند: ذوالقعدة، ذوالحجه، محرم، و ماه رجب مبارک که میان جمادى و شعبان قرار دارد.

۲- ابوبکر صدیق رضی الله عنه از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت می کند: «شهران لا ينقصان، شهرها عيد: رمضان وذوالحجة» متفق عليه.^۲

دو ماه از فضیلت آنها کم نمی شوند، دو ماه عید، یعنی ماه رمضان و ماه ذوالحجه.

۳- عمر بن خطاب رضی الله عنه روایت می کند: «أن رجلاً من اليهود قال له: يا أمير المؤمنين آية في كتابكم تقرأونها لو علينا معشر اليهود نزلت لاتخذنا ذلك اليوم عيداً. قال: أي آية؟ قال:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ (مائده / ۳)

۱- رواه البخاری فی صحیحه مع فتح الباری، (۷/۱۰)، حدیث شماره (۵۵۵۰) و مسلم فی صحیحه، حدیث (۱۶۷۹)

۲- رواه البخاری فی صحیحه مع فتح الباری، (۱۲۴/۴)، حدیث شماره (۱۹۱۲) و مسلم فی صحیحه، حدیث (۱۰۸۹)

۲ بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه

قال عمر رضی الله عنه: «قد عرفنا ذلك اليوم والمكان الذي نزلت فيه على النبي صلى الله عليه وسلم وهو قائم بعرفة، يوم الجمعة» متفق عليه.^۱

عمر فاروق رضی الله عنه می گوید: مردی یهودی به او گفت: ای امیرالمؤمنین، آیه‌ای در کتاب شما وجود دارد و آن را می‌خوانید اگر برای ما یهودی‌ها نازل می‌شد آن روز را جشن می‌گرفتیم. عمر فاروق گفت: کدام آیه؟ آن مرد گفت: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ...﴾ امروز دین و آیین را برای شما تکمیل و به اتمام رساندم، و نعمت خویش را برایتان تمام کردم، و راضی هستم که دین اسلام آیین و برنامه زندگی شما باشد. عمر رضی الله عنه گفت: زمان و مکانی را که این آیه بر پیامبر صلى الله عليه وسلم نازل شد کاملاً به یاد داریم، در صحرای عرفه در حالی که ایستاده بود و روز جمعه بود بر ایشان نازل شد.

۴- ابن عباس - رضی الله عنهما - می گوید پیامبر صلى الله عليه وسلم می فرماید: «ما من أيام العمل الصالح فيهن أحب إلى الله من هذه الأيام العشر، فقالوا يا رسول الله صلى الله عليه وسلم! ولا الجهاد في سبيل الله؟ فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: ولا الجهاد في سبيل الله، إلا رجل خرج بنفسه وماله، فلم يرجع من ذلك بشيء».^۲

۱- رواه البخاری فی صحیحه مع فتح الباری، (۱۰۵/۱)، حدیث شماره (۴۵) و مسلم فی صحیحه، حدیث (۳۰۱۷)

۲- رواه البخاری فی صحیحه مع فتح الباری، (۴۵۷/۲)، کتاب العیدین، حدیث شماره (۹۶۹) و رواه احمد فی مسنده، (۱۶۱-۱۶۲/۲) و رواه ابوداود فی سننه، (۸۱/۲)، حدیث شماره (۲۴۳۸) و رواه الترمذی فی سننه، (۱۲۹/۲)، ابواب الصوم، حدیث شماره (۷۵۴) و گفته: حدیث ابن عباس حدیث حسن غریب صحیح است، و سنن دارمی، کتاب الصیام، باب فی فضل العمل فی العشر، و صحیح ابن خزیمه، حدیث شماره: ۲۸۶۵.

بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه ۳

هیچ روزی وجود ندارد که عمل صالح در آن از این ده روز (منظور ده روز ماه ذی الحجه) نزد خداوند محبوب تر باشد، اصحاب گفتند: ای رسول خدا ﷺ از جهاد در راه خدا هم بهتر و محبوب تر می باشد؟ پیامبر ﷺ فرمود: جهاد در راه خدا هم از آن محبوب تر نیست، مگر اینکه کسی با جان و مالش به جهاد رفته باشد و چیزی از آنها برنگردد - در راه خدا هر دو را از دست داده باشد - .

۵- ابوسعید خدری رضی الله عنه می گوید: «نهی النبی ﷺ عن صوم یوم الفطر ویوم النحر ... « متفق علیه.^۱

پیامبر ﷺ از روزه گرفتن روز عید فطر و عید قربان نهی کرده است ...

۶- ابوهریره رضی الله عنه می گوید: «أن رسول الله ﷺ نهی عن صیام یومین: یوم الأضحی، ویوم الفطر» متفق علیه.^۲

پیامبر ﷺ از روزه دو روز نهی کرده است: روز عید قربان و روز عید رمضان.

۷- مولی ابن أزر می گوید، با عمر بن خطاب رضی الله عنه - در عید شرکت کردم و گفت: «هذان یومان نهی رسول الله ﷺ عن صیامهما یوم فطرکم من صیامکم، والیوم الآخر تأکلون فیه من نسککم» متفق علیه.^۳

۱- رواه البخاری فی صحیحہ مع فتح الباری، (۲۳۹/۴)، حدیث شماره (۲) و مسلم، حدیث (۱۱۳۷)

۲- رواه البخاری فی صحیحہ مع فتح الباری، (۲۴۰/۴)، حدیث شماره (۱۹۹۳) و مسلم، کتاب الصیام، حدیث شماره: (۱۱۳۷)

۳- رواه البخاری فی صحیحہ مع فتح الباری، (۲۳۸-۲۳۹/۴)، حدیث شماره (۱۹۹۰) و مسلم،

حدیث (۱۱۳۷)

۴ بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه

دو روز هستند که حضرت رسول ﷺ از روزه گرفتن آنها نهی کرده است، روزی که از روزه گرفتن افطار می کنید (عید رمضان) و روز دیگری روزی است که از گوشت قربانی ها می خورید (یعنی عید قربان).

۸- عن أم الفضل بنت الحارث: «أن ناساً تماروا عندها يوم عرفة في صوم النبي ﷺ فقال بعضهم: هو صائم. وقال بعضهم: ليس بصائم فأرسلت إليه بقدر لبن وهو واقف على بعيره، فشربه» متفق عليه^۱.

ام فضل بنت حارث می گوید: جماعتی از مردم نزدش در روز عرفه در مورد روزه گرفتن پیامبر ﷺ با هم اختلاف پیدا کردند، بعضی می گفتند ایشان روزه هستند، و بعضی هم می گفتند روزه نیست، در حالی که پیامبر ﷺ بر شترش ایستاده بود لیوانی پر از شیر را برایش فرستادم، آن را نوشید.

۹- عن ميمونه - رضی الله عنها - : «أن الناس شكوا في صيام النبي ﷺ يوم عرفة، فأرسلت إليه بحلاب وهو واقف في الموقف، فشرب منه والناس ينظرون» متفق عليه^۲.

میمونه - رضی الله عنها - می گوید: مردم در مورد روزه پیامبر ﷺ در روز عرفه شکایت کردند که آیا روزه است یا خیر؟ من هم ظرفی پر از شیر را برایش فرستادم در حالی که در مکانی ایستاده بود، آن را نوشید و مردم به او نگاه می کردند.

۱- رواه البخاری فی صحیحہ مع فتح الباری، (۲۳۷/۴)، حدیث (۱۹۸۸) و مسلم فی صحیحہ، حدیث (۱۱۲۳).

۲- رواه البخاری فی صحیحہ مع فتح الباری، (۲۳۷/۴)، کتاب الصوم، حدیث (۱۹۸۹) و مسلم فی صحیحہ، کتاب الصیام، حدیث شماره: (۱۱۲۴)

بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه ۵

۱۰- عایشه صدیقه - رضی الله عنها - می گوید: «ما رأیت رسول الله ﷺ صائماً فی

العشر قط»^۱.

هرگز پیامبر ﷺ را ندیدم که ده روز ذی الحجه روزه بگیرد.

۱۱- عن ام سلمة - رضی الله عنها - أن النبی ﷺ قال: «إذا دخلت العشر وأراد

أحدکم أن یضحی، فلا یمس شعره وبشره شیئاً»^۲.

هر گاه ده روز اول ماه ذی الحجه فرارسید و یکی از شما خواست قربانی انجام دهد و حیوانی را ذبح کند نباید موهایش و ناخونهایش را بگیرد و یا کم کند.

۱۲- ابوقتاده رضی الله عنه می گوید: مردی نزد پیامبر ﷺ آمد و گفت: شما چگونه روزه

می گیرید؟ پیامبر ﷺ عصبانی شد ... سپس فرمود: «ثلاث من کل شهر، ورمضان إلى

رمضان، فهذا صیام الدهر كله، صیام یوم عرفة أحتسب على الله أن یکفر السنة التي

۱- مسند امام احمد ۶/ ۴۲، و صحیح مسلم، کتاب الاعتکاف، حدیث شماره: (۱۱۷۶)، و سنن ابوداود،

کتاب الصوم، حدیث شماره: ۲۴۳۹، و سنن ترمذی، حدیث شماره: ۷۵۳، ابواب الصوم، و صحیح ابن

خزیمه، حدیث شماره: ۲۱۰۳.

۲- رواه مسلم فی صحیحہ، (۱۵۶۵/۳)، حدیث شماره (۱۹۷۷) و رواه الترمذی فی سننہ، (۳۹/۳)،

حدیث شماره (۱۵۶۱) با سند و لفظ دیگری و گفته: حدیثی حسن است، و سنن نسائی ۲/ ۲۱۲ کتاب

الضحایا، و مستدرک حاکم، کتاب الأضاحی ۴/ ۲۲۰ و گفته: این حدیث بر شرط شیخین صحیح است.

۶ بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه

قبله، والسنة التي بعده، وصيام يوم عاشوراء أحتسب على الله أن يكفر السنة التي قبله»^۱.

به این صورت روزه می‌گیریم: سه روز از هر ماه، ماه رمضان، تا رمضان بعدی هر کس به این صورت روزه بگیرد مثل این است که تمام سال را روزه گرفته باشد، روزه روز عرفه که باعث کفاره گناهان سال قبل و بعد می‌شود، روزه روز عاشورا که باعث کفاره گناهان سال قبل می‌شود.

۱۳- عن عائشة - رضی الله عنها - قالت: إن رسول الله ﷺ قال: «ما من يوم أكثر من أن يعتق الله فيه عبداً من النار من يوم عرفه، وإنه ليدنو بيهاى بهم الملائكة. فيقول: أراد هؤلاء؟»^۲.

عائشة صدیقه - رضی الله عنها - می‌گوید: پیامبر ﷺ می‌فرماید: هیچ روزی خداوند بیشتر از روز عرفه بندگان خود را از آتش جهنم آزاد نمی‌کند، و نزدیک می‌شود سپس ملائکه به آنها مباحات و افتخار می‌نمایند و می‌گویند آیا اینها اراده کرده است؟

۱۴- عقبه بن عامر رضی الله عنه می‌گوید: پیامبر ﷺ می‌فرماید: «یوم عرفه، ویوم النحر، وأيام التشريق، عيدنا أهل الإسلام وهي أيام أكل و شرب»^۱.

۱- رواه احمد في مسنده، (۲۹۶/۵-۲۹۷) و رواه مسلم في صحيحه، (۸۱۸/۳-۸۱۹)، حديث شماره (۱۱۶۳) و رواه ابوداود في سننه، حديث (۳۴۳۵)، و سنن ترمذی، ابواب الصوم، حديث شماره: ۷۴۹، صحيح ابن خزيمة، ابواب الصوم التطوع، حديث شماره: ۲۰۸۷.

۲- رواه مسلم في صحيحه، (۹۸۲/۲-۹۸۳)، كتاب حج، حديث شماره (۱۳۴۸) و روه النسائي في سننه، (۲۵۱/۵)، كتاب مناسك الحج، باب ما ذكر في يوم عرفه، و مستدرک حاكم، كتاب المناسك ۴۶۴/۱ و گفته: سند این حديث صحيح است اما بخاری و مسلم آن را نیاورده اند.

بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه ۷

روز عرفه، روز عید قربان، ایام التشریق، - سه روز بعد از عید قربان - جشن ما مسلمانان می‌باشند، این روزها روز خوردن و نوشیدن و شادی هستند.

۱۵- انس بن مالک رضی الله عنه می‌گوید: پیامبر صلی الله علیه و آله وارد مدینه شد، اهل مدینه در زمان جاهلیت دو روز داشتند که در آن شادی و بازی می‌کردند، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «إن الله تبارک وتعالی قد أبدلکم بهما خیراً منهما یوم الفطر ویوم النحر».^۲

خداوند تبارک و تعالی به جای این دو روز، دو روز بهتر و خوب‌تر از آنها برای شما قرار داده است، روز عید فطر و روز عید قربان.

۱۶- عبدالله بن عمرو بن عاص - رضی الله عنهما - می‌گوید: نزد پدرم عمرو بن عاص رضی الله عنه رفتم، دیدم که چیزی می‌خورد، مرا فراخواند که با او بخورم، گفتم روزه هستم، گفت: «هذه الأيام التي نهانا رسول الله صلی الله علیه و آله عن صیامهن، وأمرن بفطرنهن». قال مالک: (هی أيام التشریق».^۳

۱- رواه احمد فی مسنده، (۱۵۲/۴) و رواه مسلم فی صحیحه، (۸۰۰/۲)، حدیث شماره (۱۱۴۱) به روایت نبیسه هذلی، و سنن ابوداود، کتاب الصوم، حدیث شماره: ۲۴۱۹، و سنن ترمذی، حدیث شماره: ۷۷۰، ابواب الصوم و گفته: این حدیث حسن صحیح است، و سنن نسائی، کتاب مناسک الحج ۲/ ۲۵۲ باب النهی عن صوم یوم عرفه. برای تفصیل به: موارد الظمان، صفحه: ۲۳۸ مراجع شود.

۲- رواه احمد فی مسنده، (۱۰۳/۳) و رواه ابوداود فی سننه، (۶۷۵/۱)، حدیث شماره (۱۱۳۴) و رواه حاکم فی المستدرک، (۲۹۴/۱)، کتاب عیدین و گفته است این حدیث بر اساس شرط مسلم صحیح است اما شیخین آن را روایت نکرده اند.

۳- رواه مالک فی الموطأ، (۳۷۶-۳۷۲)، کتاب حج، حدیث شماره (۱۳۷).

۸ بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه

این روزها، روزهایی هستند که پیامبر ﷺ از روزه گرفتن در آنها نهی فرموده است و دستور داده است که افطار کنیم، امام مالک - رحمه الله - می فرماید: منظور از این روزها ایام التشریق (سه روز بعد از عید قربان) می باشد.

۱۷- ابونجیح می گوید از ابن عمر - رضی الله عنهما - در مورد روزه عرفة سؤال شد؟ گفت: «حججت مع النبی ﷺ فلم یصمه، وحججت مع ابی بکر فلم یصمه، وحججت مع عمر فلم یصمه، وحججت مع عثمان فلم یصمه، وأنا لا أصومه، ولا آمر به ولا أنهی عنه»^۱.

با پیامبر ﷺ حج انجام دادم روز نگرفت، با ابوبکر، عمر و عثمان نیز حج انجام دادم هیچ کدام روزه نگرفتند، و من نیز روزه نمی گیرم، و به روزه گرفتن آن امر نمی کنم و از آن هم نهی نمی نمایم.

۱۸- عن عبدالله بن قرط عن النبی ﷺ قال: «إن أعظم الأيام عندالله تبارک وتعالی یوم النحر، ثم یوم القر»^۲.

عبدالله بن قرط از پیامبر ﷺ روایت می کند که می فرماید: بزرگ ترین روز نزد خداوند روز عید قربان است، سپس بعد از آن، روزی که بعد از عید قربان می آید یعنی

۱- رواه احمد فی سننه، (۴۷/۲) و رواه الترمذی فی سننه، (۱۲۶/۲) و رواه الدارمی فی سننه، (۲۳/۲) باب فی صیام یوم عرفة، و شرح معانی الآثار ۷۲ / ۲، باب صوم یوم عرفة، و صحیح ابن حبان، به موارد الظمان، حدیث شماره: ۹۳۴ مراجعه شود.

۲- رواه احمد فی مسنده، (۳۵۰/۴) و رواه ابوداود فی سننه، (۳۷۰/۲)، حدیث شماره (۱۷۶۵) و رواه ابن خزیمه، (۲۸۶۶)، به موارد الظمان، حدیث شماره: ۱۰۴۴ و مستدرک حاکم ۲۲۱ / ۴ کتاب الأضاحی و تهذیب سنن ابوداود از حافظ ابن قیم ۲ / ۲۹۵ مراجعه شود.

بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه ۹

یازدهم ذی الحجه، (به آن یوم القرمی گویند چون مردم در این روز در منی قرار و سکونت می‌گزینند).

۱۹- عبدالله بن عمر - رضی الله عنهما - می‌گوید: پیامبر ﷺ در حجی که انجام داد روز عید قربان میان جمرات ایستاد و گفت: «أیّ یوم هذا؟» فقالوا: (یوم النحر)، قال: «هذا یوم الحج الأكبر»^۱.

امروز چه روزی است؟ گفتند: روز عید قربان، فرمود: امروز روز حج اکبر است.

۲۰- عن عبدالله بن عمرو - رضی الله عنهما - أن رسول الله ﷺ قال: «أمرتُ بیوم الأضحی عیداً جعله الله لهذه الأمة ...»^۲.

عبدالله بن عمرو - رضی الله عنهما - می‌گوید پیامبر ﷺ فرمودند: به من دستور داده شده است که روز قربانی را عید بگیریم، خداوند آن را برای این امت عید قرار داده است ...

۲۱- عن ابی هریره رضی الله عنه: «أن أبابکر الصدیق رضی الله عنه بعثه فی الحجة التي أمره النبي ﷺ عليها قبل حجة الوداع یوم النحر فی رهط یؤذن فی الناس: لا یحج بعد العام مشرک، ولا

۱- رواه البخاری تعليقاً فی صحیحه المطبوع مع فتح الباری، (۳/۵۷۴)، کتاب حج، حدیث شماره (۱۷۴۲)، و رواه ابن ماجه فی سننه، (۲/۱۰۱۶)، حدیث شماره (۳۰۵۸)، به تہذیب سنن ابوداود از حافظ ابن قیم ۲/۴۰۶ مراجعه شود

۲- رواه احمد فی مسنده، (۲/۱۶۹) و رواه ابوداود فی سننه، (۳/۲۲۷)، حدیث شماره (۲۷۸۹)، و سنن نسائی، کتاب الضحایا، باب من لم یجد الأضحیة، به موارد الظمان، کتاب الأضحی، حدیث شماره: ۱۰۴۳ مراجعه شود. و مستدرک حاکم، کتاب الأضحی ۴/۲۲۳ و گفته: سند این حدیث صحیح است اما شیخین آن را روایت نکرده اند.

یطوف بالبيت عريان»^۱ وفي رواية لأبي داود: «ويوم الحج الأكبر يوم النحر والحج الأكبر الحج»^۲.

ابوهريه رضي الله عنه می گوید: ابوبکر صدیق رضي الله عنه مرا در حجی که پیامبر صلى الله عليه وسلم قبل از حجة الوداع ابوبکر را امیر گردانیده بود، فرستاد تا در روز عید قربان با جماعتی دیگر در بین مردم فریاد بزنیم و بگوئیم: بعد از این سال هیچ مشرکی نباید حج انجام دهد، و هیچ شخص لختی به دور بیت الله طواف کند. ابوداود در روایتی می گوید: روز حج اکبر روز عید قربان است، و حج اکبر همان حج می باشد.

۲۲- عن ابن عباس - رضي الله عنهما - قال: «كانوا يرون أن العمرة في أشهر الحج من أفجر الفجور في الأرض، ويجعلون المحرم صفرًا، ويقولون: إذا برأ الدبر، وعفا الأثر، وانسخ صفر، حلت العمرة لمن اعتمر. قدم النبي صلى الله عليه وسلم وأصحابه صبيحة رابعة مهلين بالحج فأمرهم أن يجعلوها عمرة، فتعاضم ذلك عندهم، فقالوا: يا رسول الله صلى الله عليه وسلم! أي الحل؟ قال: «حل كله» متفق عليه.^۳

۱- رواه البخاری فی صحیحه المطبوع مع فتح الباری، (۸۲/۸)، کتاب المغازی، حدیث شماره (۴۳۶۳) و رواه مسلم فی صحیحه، (۹۸۲/۲)، کتاب حج، حدیث شماره (۱۳۴۷)، و بخاری در صحیح خود، حدیث شماره: ۴۶۵۷ گفته: حمید بن عبدالرحمن بن عوف به خاطر حدیث ابوهريه می گفت: روز عید قربان روز حج اکبر است.

۲- رواه ابوداود فی سننه، (۴۸۳/۲)، کتاب المناسک، حدیث شماره (۱۹۴۶)

۳- رواه البخاری فی صحیحه مع فتح الباری، (۴۲۲/۳)، کتاب حج، حدیث شماره (۱۵۴۶) و مسلم فی صحیحه، (۹۱۰-۹۰۹/۲)، حدیث شماره (۱۲۴۰)

بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه ۱۱

ابن عباس می گوید: بعضی ها تصور می کردند انجام دادن عمره در ماه های حج از خطرناک ترین گناهان می باشد، ماه محرم را ماه صفر قرار می دادند، و می گفتند: هر گاه زخم پشت شترها خوب شد و مشقت و ناراحتی سفر به اتمام رسید، و اثر و علامت آن زخم ها کهنه و قدیمی شد، و ماه صفر به آخر رسید، عمره برای کسی که قصد آن را دارد حلال می گردد. پیامبر ﷺ همراه اصحاب صبح روز چهارم وارد مکه شد و صدای تهلیلش را به منظور انجام حج بلند کرد، و به اصحاب دستور داد عمره انجام دهند، اصحاب هم برایشان سخت بود، و گفتند: ای رسول خدا ﷺ! کجا حلال شده؟ پیامبر ﷺ فرمود همه اش حلال است و اشکالی ندارد.

۲۳- عن عبدالله بن عمر - رضی الله عنهما - أنه كان يقول: «من اعتمر في أشهر

الحج: في شوال، أو ذی القعدة، أو فی ذی الحجه...» الأثر.^۱

هر کس در ماه های حج: در ماه شوال، ذی القعدة، یا در ذی الحجه عمره راه انجام دهد... .

۲۴- قال ابن عباس - رضی الله عنهما - «وأشهر الحج التي ذكر الله تعالى: شوال،

وذو القعدة، وذو الحجه...» الأثر.^۲

ابن عباس ﷺ می گوید: ماه های حج که خداوند آنها را بیان کرده است عبارتند از شوال، ذو القعدة و ذو الحجه (...).

۱- رواه المالک فی الموطأ، (۳۴۴/۱)، کتاب حج، حدیث شماره (۶۲) و رواه البخاری فی صحیحه،

(۱۵۰/۲)، کتاب حج باب (۳۳).

۲- رواه البخاری فی صحیحه، (۱۵۴/۲)، کتاب حج باب (۳۷)، به فتح الباری ۳/ ۴۳۴ مراجعه شود.

۲- بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه

۲۵- عن ابن عباس - رضی الله عنهما - : ﴿والفجر﴾ قال: فجر النهار، ﴿ولیل﴾ عشر ﴿قال: عشر الأضحی﴾.^۱

ابن عباس می گوید: والفجر یعنی نور سپیده دم روز، ولیل عشر یعنی ده روز ماه ذی الحجه و قربان.

۲۶- عن جابر رضی الله عنه عن النبي صلی الله علیه و آله قال: «إن العشر عشر الأضحی، والوتر يوم عرفة والشفع يوم النحر».^۲

جابر رضی الله عنه از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت می کند: منظور از عشر در قرآن ده روز ماه ذی الحجه می باشد، و وتر یعنی روز عرفة، و الشفع یعنی روز عید و قربانی کردن.

در مورد بعضی از اعمال و فضل آنها در ماه ذی الحجه احادیث موضوعی وارد شده است، بعضی از آنها را بیان می کنیم:

حدیث: «من صام العشر فله بكل يوم صوم شهر، وله بصوم يوم التروية سنة، وله بصوم يوم عرفة ستان».^۳

۱- رواه الحاكم في المستدرک، (۵۲۲/۲)، کتاب تفسیر، و گفته: سند این حدیث صحیح است و شیخین آن را روایت نکرده اند.

۲- رواه احمد فی مسنده، (۳۲۷/۳) و هیشمی در مجمع الزوائد، (۱۳۷/۷) گفته: بزار و امام احمد آن را روایت نموده اند و راویان آن غیر از عیاش بن عقبه صحیح اند و او ثقة است.

۳- ابن جوزی در الموضوعات، (۱۹۸/۲) و سیوطی در اللالی، (۱۰۷/۲)، و شوکانی در فوائد، صفحه: ۹۶ آن را موضوع گفته اند.

بعضی از آثار وارده در مورد ماه ذی حجه ۱۳

هر کس ده روز اول ماه ذی الحجه را روزه بگیرد، در برابر هر روز یک ماه برای او محسوب می‌شود، و در مقابل روزه روز هشتم این ماه یک سال حساب می‌شود، و برای او روزه روز عرفه دو سال حساب می‌شود.

حدیث: «من صام آخر یوم من ذی الحجة، وأول یوم من المحرم، فقد ختم السنة الماضية، وافتتح للسنة المستقبلة بصوم جعله الله كفارة خمسين سنة».^۱

هر کس آخرین روز از ماه ذی الحجه و اولین روز ماه محرم را روزه بگیرد سال گذشته را با روزه به پایان رسانده و سال آینده را با روزه شروع کرده است، خداوند آن را کفاره گناهان پنجاه سال قرار داده است.

حدیث:

«من صلی یوم عرفة بین الظهر والعصر أربع رکعات، یقرأ فی کل رکعة بفاتحة الكتاب مرة، وقل هو الله أحد خمسين مرة، كتب الله له ألف ألف حسنة...».^۲

هر کس روز عرفه بین نماز ظهر و عصر چهار رکعت نماز بخواند، در هر رکعت سوره فاتحه را یک مرتبه و قل هو الله احد را پنجاه مرتبه بخواند، خداوند برای او هزار هزار حسنه می‌نویسد.

حدیث: «من صلی یوم عرفة رکعتین یقرأ فی کل رکعة بفاتحة الكتاب ثلاث مرات ... إلا قال الله عزّ وجل: أشهدکم أني قد غفرت له».^۳

۱- ابن جوزی در الموضوعات، (۱۹۹/۲) و سیوطی در اللآلی، (۱۰۸/۲) و شوکانی در فوائد، صفحه: ۹۶ آن را موضوع گفته اند.

۲- ابن جوزی در الموضوعات، (۱۳۲/۲) و شوکانی در الفوائد، ص (۵۳) آن را موضوع گفته اند.

۳- ابن جوزی در الموضوعات، (۱۳۲/۲) و شوکانی در الفوائد، ص (۵۳) این را موضوع دانسته اند.

هر کس روز عرفه دو رکعت نماز بخواند، در هر رکعت سوره فاتحه را سه مرتبه بخواند ... الی آخر حدیث خداوند می فرماید: شما را شاهد می گیرم که قطعاً او را عفو کردم.

حدیث:

«من صلى ليلة النحر، ركعتين يقرأ في كل ركعة بفاتحة الكتاب خمس عشرة مرة، وقل هو اله أحد خمس عشرة مرة ... جعل الله اسمه في أصحاب الجنة ... الخ»^۱
هر کس شب عید قربان دو رکعت نماز بخواند، در هر رکعت سوره فاتحه را پانزده مرتبه و قل هو الله احد را پانزده مرتبه بخواند ... خداوند نام او را در لیست اصحاب بهشت قرار می دهد.

حدیث: «إذا كان يوم عرفة غفر الله للحاج، فإذا كان ليلة المزدلفة غفر الله للتجار ... الخ»^۲.

هر گاه روز عرفه فرارسید خداوند حاجی ها را عفو و مورد بخشش قرار می دهد، و هر شب مزدلفه فرارسید خداوند تجار را عفو می کند و مورد بخشش قرار می دهد، الی آخر حدیث).

و سایر احادیث باطل دیگر که از پیامبر ﷺ صحیح نمی باشند، والله اعلم.

۱- ابن جوزی در الموضوعات، (۲/۱۳۳-۱۳۴) و شوکانی در الفوائد، ص (۵۳) این را موضوع دانسته اند.

۲- ابن جوزی در الموضوعات، (۲/۲۱۵) و سیوطی فی اللآلی، (۲/۱۲۴) این را موضوع دانسته اند.